

Deres ref:
Vår ref: 2021/103852
Dato: 20.05.2021
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM SONE FOR Å HINDRE SPREDNING AV MÆDI I VISSE KOMMUNER I TRØNDELAG (MÆDI-SONE)

Endring av [Forskrift om sone for å hindre spredning av mædi i visse kommuner i Trøndelag \(mædi-sone\)](#)

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Det foreslås endringer i §§ 3, 6 og 8.

Vi foreslår også i denne forskriftsendringen å fastsette en lengre gyldighet av testresultat etter kartleggingsprøver. I tillegg foreslår vi en justering av prøvetakingsopplegget for mæditesting ved flytting av sau og noen mindre språklige justeringer for å gjøre forskriften klarere.

Situasjonen nå i 2021 er mer oversiktlig enn den var høsten 2019. Kartleggingen som vi har planlagt for 2021-2022 vil bidra til at vi øker sannsynligheten for å finne smitte også i besetninger med lav prosentandel smittede dyr. Vi mener ut ifra dette at det er smittemessig forsvarlig å øke gyldigheten av testene fra 15 til 18 måneder. Videre mener vi at det nå er smittemessig forsvarlig at vi kun krever at besetningen er testet for mædi (besetningsdokumentasjon) og at vi fjerner krav om testing av enkeltdyrene som skal flyttes.

Bakgrunn for forslaget

I forbindelse med påvisning av mædi i Trøndelag sommeren 2019 ble det fastsatt en soneforskrift for å bekjempe sykdommen. Bekjempelse av mædi tar tid, dette på grunn av sykdommens snikende forløp og lange inkubasjonstid. Det er behov for flere kartlegginger for å være sikker på at det ikke er smitte igjen i sonen samtidig er det viktig å legge til rette slik at det er mulig for saueprodusenter å holde så normal drift som mulig

I 2019 gjennomførte Mattilsynet en kartlegging i sonen, alle kjente sauebesetninger uten restriksjoner for mædi ble prøvetatt. Det ble tatt prøver av opptil 40 sau i hver besetning. Resultatet av disse prøvene ble også grunnlaget for å kunne flytte dyr mellom besetninger innenfor sonen. Vi oppdaget fire besetninger med mædi i sonen i kartleggingen i denne kartleggingen. Disse besetningene hadde ikke blitt funnet uten denne kartleggingen.

Mattilsynet planlegger ny kartlegging i 2021-22. I denne kartleggingen vil vi ha fokus på å finne besetninger med få smittede dyr. Da er det nødvendig å ta prøver av flere dyr i hver besetning, enn det som ble gjort i forrige kartlegging.

Vi har en forholdsvis god oversikt over situasjonen, men ønsker ikke å oppheve forskriften nå. Det er ikke nok med kun en kartleggingsrunde for å konkludere med at alle besetninger med mædismitte i sonen er funnet, det er viktig at det gjennomføres flere slike kartlegginger for å sikre at vi i denne bekjempelsen finner all smitte i området (jf slektskap med utbrudd i samme område i 2003-2005). Prøvene vi tar i kartleggingen vil også i år være grunnlag for dokumentasjon ved salg av dyr.

Vi ønsker likevel å gjøre noen mindre justeringer som vi mener er hensiktsmessige for å lette driften for de som har sau innenfor sonen, uten at dette går ut over bekjempelsen av sykdommen. Forskriftsendringene er utarbeidet i samarbeid med Veterinærinstituttet og næringen.

Det er påvist mædi i ni sauehold i Trøndelag. Fire av disse besetningene ble ikke oppdaget i arbeidet med smittesporingen, men ble funnet underveis i kartleggingen i mædisonen. Seks av besetningene som fikk påvist sykdom har slaktet ut alle dyrene og har ikke lenger restriksjoner. Tre har slaktet ut et mindre antall dyr (plukkslakt av dyr med påvist antistoff) og har fortsatt restriksjoner.

Det er snart to år siden påvisningen av mædi i Trøndelag og også i år ser vi behov for å gjøre noen små justeringer for at forskriften skal være tilpasset den smittesituasjonen vi har nå. Det er viktig at tiltakene er målrettet og hensiktsmessige. Bekjempelsen tar lang tid for denne typen sykdommer, og det er om lag 500 sauebesetninger som fortsatt skal ha drift innenfor sonen. Vi mener det er viktig at vi gjør endringer for å lette driften der det er smitemessig forsvarlig.

Innholdet i forskriftsutkastet

§ 3 Opprettelse av sone for å begrense spredning av mædi

Det foreslås å fjerne ordene kommuner og Trøndelag, siste to ord før punktum, da dette er en feil i dagens forskrift.

§ 6 Forbud mot kontakt mellom sau fra ulike besetninger sonen

Det foreslås en presisering av § 6, 2. ledd, bokstav c for å klargjøre at det er avsenderbesetning som skal testes for mædi, og ikke det enkelte dyret som eventuelt skal flyttes. Det er i praksis ingen endring.

§ 8 Lentivirustesting av sau

Det foreslås å fjerne krav om at de aktuelle dyrene som skal flyttes skal testes for mædi.

Det er også gjort en språklig endring i 3. ledd fra dyrehelseforskrift til dyrehelseforskriften, dette er også en feil i dagens forskrift.

Videre foreslås det å endre gyldighet av testen fra 15 til 18 måneder.

Samtidig legger vi inn krav om dokumentasjon for prøvetaking. Det blir nå forskriftsfestet at dokumentasjon på testresultater skal oppbevares i mottakerbesetning i 5 år, og legges fram når Mattilsynet ber om det.

Vurdering

Soneforskriften er til dels en stor inngripen for dem som driver med sau i mædisonen. Bekjempelsen av mædi tar tid på grunn av sykdommens snikende forløp, den lange inkubasjonstiden og det faktum at det ikke finnes vaksine mot sykdommen.

Vi ønsker å være så sikre som mulig på at all smitte er fjernet før vi letter ytterligere på tiltakene og eventuelt opphever soneforskriften. Vi ønsker at tiltakene i sonen skal være målrettet og forholdsmessige, samtidig må vi ikke lette opp på tiltakene før bekjempelsen er fullført. Dersom vi letter opp på tiltakene for tidlig kan mye av bekjempesearbeidet vi har gjort så langt være bortkastet. Det må løses opp der vi ser at smitterisikoen er mindre og strammes inn der vi ser at faren for mædismitte kan øke.

Bakgrunnen for de endringene som foreslås er at vi har bedre oversikt over situasjonen. Vi må likevel fortsatt ha kontroll på flytting av dyr, da flytting av dyr er hovedårsaken til spredning av mædi. Likevel må regelverket være tilpasset den smittesituasjonen vi har.

Språklige justeringer i §§ 3 og 6 Vi rydder opp i noen språklige feil i § 3 og gjør en justering av teksten i § 6, 2. ledd punkt c for å gjøre forskriftsteksten klarere.

Ikke lenger krav om testing av dyrene som skal selges/flyttes og endret gyldighet for testresultater, § 8

Når vi i denne kartleggingsrunden øker antall prøver fra hver besetning fra 40 til 100 dyr, mener vi at det ikke er noe å hente på å i tillegg prøveta dyr som skal selges/flyttes mellom besetninger. Dyr som flyttes mellom besetninger er ofte unge dyr, og det er ikke sikkert at vi fanger opp eventuell mædismitte hos disse dyrene. Når vi i kartleggingen prøvetar flere dyr over ett år per besetning, øker vi sannsynligheten for å fange opp smitte på besetningsnivå. Vi mener derfor at krav om prøvetaking av enkeltdyrene som skal flyttes ikke lenger er nødvendig.

Kartlegging i mædisonen i 2019-2020 har gitt oss kunnskap om smitteutbredelse i sonen. Vi vurderer derfor at det er forsvarlig å utvide gyldigheten av testresultatene fra 15 til 18 måneder. Vi mener at dette er smittemessig forsvarlig i de besetningene som har behov for å flytte dyr.

Vi legger også inn krav om dokumentasjon for testresultater, jf tilsvarende krav til dokumentasjon ved flytting av småfe i dyrehelseforskriftens § 23, 4. ledd.

Tilgrensende regelverk/forvaltningsområder

Forskrift av 27. juni 2002 om dyrehelse (dyrehelseforskriften) regulerer flytting av småfe generelt. Tiltakene i mædiforskriften kommer i tillegg til det som reguleres i dyrehelseforskriften.

Konsekvensutredning

Forskriften retter seg mot de som har småfe i Norge, fortrinnsvis de som har sau i mædisonen.

Endring i § 3 har ingen praktisk betydning, det er en feil som rettes opp.

Endringen i § 6, 2. ledd, punkt c har ingen praktisk betydning, men er en klargjøring av forskriftsteksten, og en tilpasning til endringene vi gjør i § 8.

Endringene i § 8 betyr lettelse i krav om prøvetaking for produsentene i sonen. Dette gjelder både endringen i at det er nok med besetningsstatus for å selge dyr, og at prøveresultatene får lengre gyldighet.

Produsentene får en forutsigbarhet i forhold til å få tak i avlsdyr i kommende sesong.

De får reduserte kostnader, da de ikke trenger å ta prøver av de dyrene som skal flyttes, dersom leverandørbesetningen er prøvetatt og det ikke er mistanke om smitte.

Forlenget gyldighetstid for lentivirustestene i § 8 og bortfall av krav om testing av enkeltdyr som skal flyttes vil gjøre det enklere og mindre kostbart for den enkelte produsent å få flyttet værer og eventuelt hunndyr som er søknadspliktig innenfor sonen. Det vil også lette saksbehandlingen til Mattilsynet.

Har man gyldig prøvesvar på besetningsnivå trenger man ikke søke om tillatelse til flytting av vær.

I forskriften presiserer vi at det er produsentens plikt å oppbevare dokumentasjon på testresultater og at det er produsentens plikt å legge frem denne dokumentasjonen dersom Mattilsynet ber om det. Tilsvarende krav finnes allerede for egenerklæring og veterinærattest i dyrehelseforskriftens § 23.

Høringssvar

[Høringssvar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside](#)

Høringsfrist: 15.august 2021

Med hilsen

Anne Marie Jahr

Seksjonssjef

Vedlegg:

- Forslag til endring av forskrift om sone for å hindre spredning av mædi i visse kommuner i Trøndelag (mædi-sone)